

*Холяк І. В.,**кандидат філологічних наук,**доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання**Глухівського національного педагогічного університету**імені Олександра Довженка*

СТИЛЬОВИЙ СИНКРЕТИЗМ ЛІТЕРАТУРНОГО ЩОДЕННИКА (НА МАТЕРІАЛІ «ЩОДЕННИКА» О. ДОВЖЕНКА)

Анотація. У статті розглянуто питання стилю літературних щоденників. Предметом аналізу є «Щоденник» О. Довженка з властивою йому стильовою багатшаровістю. Проаналізовано стильову природу епістолярного дискурсу й доведено, що щоденник як автокомунікативний жанр не позначений чіткою стильовою спрямованістю. З опертям на праці мовознавців у «Щоденнику» О. Довженка виділено інформативно-розповідний (зберегти інформацію про події дня), аналітичний (властивий авторам з філософським типом розуму) стилі, а також естетично навантажене слово (коли записи набувають у певному контексті естетичної виразності) та змішані форми (записи, яким не властива стильова єдність). Розглянуто також імпресіоністичний та есеїстичний стилі щоденникових записів О. Довженка. Крім того, у щоденникових записах О. Довженка простежено ретроспекцію, повернення пам'яттю в минуле, що оформлюється в тексті переважно у вигляді ланцюжка номінацій і робить запис «реферативним» за стилем. З'ясовано, що завдяки розвитку в епістолярному тексті стильового синкретизму (поєднання кількох стильових начал) спостерігається розширення його прагматичних, функціональних властивостей, смислового поля. Аналіз тексту «Щоденника» в прагматичному аспекті, тобто з позиції установки щоденникової діяльності, уможливив висновок про те, що фактографічна (опис зовнішніх подій) та інтроспективна (зосередженість на внутрішніх переживаннях) складові в щоденникових записах О. Довженка представлені нерівномірно. Домінує інтроспективна зорієнтованість записів, що свідчить про вибір автором пріоритетного напрямку ведення щоденника. На основі проаналізованого матеріалу констатовано: кожен, хто веде щоденник, реалізує абстракцію «жанр» через свій стиль, виникає поняття індивідуально-авторського стилю, специфіки реалізації авторських цілей, характерних рис авторського мовлення.

Ключові слова: функціональний стиль, епістолярій, жанр щоденника, стиль щоденникового запису, індивідуально-авторський стиль.

Постановка проблеми. Щоденник є цікавим об'єктом для аналізу: його можна вивчати з погляду історичної науки, літературознавства, теорії мовленнєвих жанрів, психолінгвістики, теорії комунікації та інших наукових сфер. Дослідження щоденників того чи іншого періоду дає можливість скласти адекватне уявлення про характер епохи, збагнути світовідчуття носіїв свідомості певного культурно-історичного соціуму, виявити художню цінність і специфічні особливості щоденника як документа свого часу. Найбільш цікавим і цінним матеріалом для такої студії, на нашу думку, є щоденники тих персоналій, які були не лише свідками і учасниками життєвих

перетворень, а й безпосередньо впливали на перебіг подій. До таких документів, безперечно, належать щоденники професійних письменників. Такі творчі дискурси – сфера реалізації кращих рис людської натури: природного таланту, працелюбності, вимогливості до себе й оточення, гострого розуму, свободи духу й незалежності суджень.

У другій половині ХХ ст. жанр щоденника був досить популярним серед українських майстрів слова. Типологічно різні щоденники О. Довженка, Остапа Вишні, В. Малика, В. Симоненка, В. Стуса, К. Москальця об'єднують можливість вираження суб'єктивної та об'єктивної оцінок авторського Я. Таким є «Щоденник» Олександра Довженка – знакової постаті української культури першої половини ХХ століття, талановитого митця, одного з носіїв і глибоких знавців живої народної мови. Будучи максимально персоніфікованим та інтимним жанром, щоденникова проза є найбільш доступним інструментом для вираження власних переживань, тож «Щоденник» О. Довженка виконує компенсаторну функцію, є засобом саморефлексії, самоствердження і самовиховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці докладно схарактеризували питання, пов'язані з дискурсами, існування яких не викликає сумнівів з огляду на те, що вони репрезентують певну соціальну сферу, а от периферійні форми реалізації дискурсів (наприклад, епістолярного, ораторського) часто залишаються поза увагою вчених. Стилістична природа епістолярного дискурсу як специфічної форми текстової діяльності є об'єктом уваги лінгвістів С. Богдан, О. Братанич, І. Вознесенської, Л. Дейни, А. Загнітка, С. Ігнат'євої, Т. Кальщикої, Ю. Караулова, Т. Космеди, А. Кур'янович, Л. Мацько, В. Парсамової, А. Романченко, Н. Силаєвої, Н. Хараман, Л. Салімової та ін. Російська дослідниця А. Кур'янович трактує поняття «епістолярний дискурс» як «сукупність текстів певної жанрово-стильової належності, за якими стоїть одна й та сама мовна особистість автора, яка розглядається в єдності лінгвістичних і екстралінгвістичних чинників текстотворення» [1, с. 84].

Визначення статусу епістолярію в системі функціонально-стилістичних відношень виявляється складним з огляду на недиференційованість і невпорядкованість термінологічної бази стосовно розмежування базових понять «епістолярний стиль» та «епістолярний жанр». У мовознавстві немає єдиного погляду щодо дефініювання терміна «епістолярний стиль». Не виокремлюють епістолярного стилю І. Чередниченко, О. Пономарів, М. Пентилук та ін. Так, С. Єрмоленко наголошує, що не доцільно виокремлювати епістолярний стиль, оскільки його «диференційні ознаки ... перебиваються ознаками більш узагальнених структурно-функціональних стилів (офіційно-ділового,

публіцистичного, розмовного)» [2, с. 603]. Деякі вчені (О. Булах, Л. Нижникова та ін.) вважають за доцільне вести мову про епістолярний жанр (а не про стиль), оскільки для стилю не вистає виразних диференційних ознак. А от автори підручника зі стилістики української мови Л. Мацько, О. Мацько, О. Сидоренко інтерпретують епістолярій як функціональний стиль української літературної мови, «сфера використання якого не має чітко окреслених меж – це побут, інтимне життя, виробництво, політика, наука, мистецтво, справоведення», а основне призначення – «обслуговувати заочне, у формі листів, спілкування людей у всіх сферах їхнього життя» [3, с. 295]. Крім листів, до епістолярного стилю відносять щоденники, мемуари, записники, нотатки, календарі [3, с. 295].

Мета статті. У публікації ставимо за мету проаналізувати «Щоденник» О. Довженка в аспекті його стильового синкретизму і довести, що ця стильова багатозаровість сприяє розширенню його прагматичного потенціалу і залежить від авторської установки щоденникової діяльності.

Виклад основного матеріалу. Широкий спектр функціональних можливостей обумовлює те, що епістолярний текст може застосовуватися не лише у розмовній, а й в інших сферах спілкування: літературно-художній, науковій, офіційно-діловій, масмедійній тощо. А Кур'янович справедливо стверджує, що «у результаті дискурсивізації (потрапляння до сфери «нерідної» комунікації) і розвитку в епістолярному тексті стильового синкретизму (поєднання кількох стильових начал) спостерігається розширення його прагматичних, функціональних властивостей, смислового поля, за рахунок чого зростає концептуальний потенціал мовленнєвого твору в цілому» [4, с. 17]. Такий стильовий синкретизм властивий і жанру літературного щоденника, який розглядають у межах буттєвого дискурсу (Л. Дейна, С. Ігнат'єва, Т. Космеда, М. Лаппо та ін.) як мовленнєво-мисленнєву діяльність у соціальній комунікації.

Публікація раніше не досліджених архівних щоденникових матеріалів у часи незалежності України стала підставою для переосмислення життєпису О. Довженка, характеристики його поглядів і художнього мовомислення [5, с. 2]. У «Щоденнику 1941–1956» репрезентовано теми творчості, патріотизму, культурного розвитку нації й цивілізації в цілому, моральну й екзистенційну проблематику, а також тему «буднів», повсякденності.

Щоденник, будучи зверненим до себе, а не до читача, не позначений чіткою стильовою спрямованістю. Головним героєм щоденника є сам автор, а от адресатія в «Щоденнику» О. Довженка, на нашу думку, множинна: адресат – це і сам автор щоденника, і можливі потенційні читачі, наприклад: 12/VII [1942]. <...> Часом я думаю, коли хто-небудь прочитав би оцю сумну мою журливу і скорботну книгу, що б він подумав про мене? <...> (297).

Лінгвісти, досліджуючи стиль літературних щоденників, виділяють інформативно-розповідний (зберегти інформацію про події дня), аналітичний (властивий авторам з філософським типом розуму) стилі, естетично навантажене слово (коли записи набувають у певному контексті естетичної виразності) та змішані форми (записи, яким не властива стильова єдність) [6, с. 124–129]. А. Кубайдулова розширює цю класифікацію, спираючись на літературні щоденники ХХ ст., і додає імпресіоністичний та есеїстичний стилі щоденникових записів [7, с. 148].

Спираючись на аналіз тексту «Щоденника» О. Довженка, фіксуємо його стильову багатозаровість. Стиль багатьох щоденникових записів О. Довженка вважаємо доцільним визначити, як літературно-розмовний, тобто властивий запискам, приватним листам, щоденникам різновид літературної мови, що використовується в умовах неофіційного, невимушеного спілкування. Виклад від першої особи в класичному щоденнику характеризується максимальною мірою суб'єктивності, оскільки автор відображає навколишню дійсність, передає свої думки, почуття, оцінки, емоції, враження крізь призму власної свідомості (у «Щоденнику» О. Довженка: *я не можу писати статей* (366); *я в повному остракізмі* (389); *я вступив у найважливіший період свого життя* (428)).

Як і в усному мовленні, людина, що веде щоденник, надає перевагу предикативним конструкціям, простим, неповним реченням, її мовлення часто є нелінійним, спонтанним, еліптичним, емоційним (наприклад: *Наказово-циркулярний дурню, як пишно розцвів ти на нашому полі!* (295); *Хай тоді друкують і задумуються хоч трохи, хай зляться, лаються, аби не мовчали і не шепталися по темних кутках роздвоєної душі* (305); *Стояли, одягнені в ту одежу, в яку вже не одягаються. І плакали. Мовчки* (445)). Одна з особливостей щоденника – велика кількість номінативних, безособових речень: 19/V [1942]. *Ранок. Сонце, тиша.* <...> (235); 28/VI [1942]. *Скучно, і трудно, і сумно від нашої невихованості* (279).

Трапляється чимало записів, що фіксують щойно сформовану думку без «шліфування» її для читача, без літературного оброблення, мають на меті спіймати її в момент виникнення. Це, очевидно, зумовлено тим, що ХХ ст. нерозривно пов'язано з імпресіонізмом у мистецтві. Ось приклади імпресіоністичного стилю в щоденникових записах митця: 27/V [1942]. <...> *Загорівся зліва будинок. Я пішов додому садиком. Убито було десять чоловік. Вночі ще прилітали два рази. Літають без фар. Невидимі. Тільки рев* (247).

Виразно в аналізованому тексті простежується есеїстичний складник стилю. На сторінках «Щоденника» О. Довженко постає як публіцист, що порушує злободенні питання політико-ідеологічного та морального змісту, аналізує та оцінює соціокультурний контекст сучасної йому доби. Приклади есеїстичного стилю можна простежити, наприклад, у таких записах митця: 28/VI [1942]. *Перше, що треба зразу ж після війни категорично змінити, – це всю систему шкільного і дошкільного виховання. Треба переглянути і перетрусити її зверху донизу <...>* (278); 7/XI [1956]. *... На сороковому році будівництва соціалізму в столиці сорокамільйонної УРСР викладання наук так же, як і в інших вузах УРСР, провадиться руською мовою. Такого нема ніде в світі.* <...> (542).

У Довженковому щоденниковому тексті знаходить вербальне відображення як світоглядна позиція митця, з пильною увагою автора до себе і до мистецтва в цілому, так і розкриття творчого задуму його творів. У «Щоденнику» привертає увагу велика кількість нарисів, замальовок, поміток, іноді значних за обсягом текстів, що їх автор мав намір перетворити на художні твори: 6/III [1942]. *В режисерському виконанні передбачити й урахувати нову, нетрафаретну механіку вбивства на війні. Автоматичність, так би мовити, неприцільні постріли. Такі ж некартинні, неефектні падіння убитих. Може, навіть оминуть зовсім у фільмі середні та крупні зупинки стрільби і смерті* (177); 15/III [1942]. *Інтересно змалювати в н'єсі чи*

романі такого тишиномовного М-са, у якого буквально кожний крок розрахований на ефект, пафос і глибокомисліє. <...> (185). Записи, що констатують факти поточного життя, фіксують «моментальний портрет» епохи, накопичуються автором, щоб пізніше вилитися у творчість. Такі записи дозволяють простежити, як відбувалася світоглядна й художня трансформація життєвого матеріалу у свідомості письменника, яким був процес роботи над твором від зародження задуму до реалізації його в завершеному тексті.

Якщо поглянути на текст «Щоденника» в прагматичному аспекті, тобто з позиції установки щоденникової діяльності, то можна зробити висновок, що фактографічна (опис зовнішніх подій) та інтроспективна (зосередженість на внутрішніх переживаннях автора стосовно тих чи інших подій) складові в щоденникових записах О. Довженка представлені нерівномірно. За нашими спостереженнями, домінує інтроспективна зорієнтованість записів, що свідчить про вибір автором пріоритетного напрямку ведення щоденника.

Щоденникові записи О. Довженка відкрито передають емоційний стан лексичними засобами, що називають почуття, а також предикатами стану: *самотність, втома, страх, спустошеність, знесилля, страждання, смуток, нещасливий (дім); Сумно; Противно мені було <...>; <...> сидіти вже важко, навіть важко лежати; Мене зламано. Зламано душу мою; У мене вже немає фізичних сил <...>*. Такі інтерпретаційні номінації є результатом ментальної рефлексії, саме вони формують емоційну домінанту та переважно драматичну тональність записів.

З-поміж слів, що називають емоційний стан, за нашими спостереженнями, виділяється лексема *самотність*, що формує один із ключових мотивів «Щоденника». Важливо зазначити, однак, що частотність самої лексеми в тексті не є дуже високою, смисловий компонент передається шляхом опису денотативної ситуації, іменем якої вона є: *5/XI [1945]. Я ходжу самотній, як у темному лісі серед привидів і вовкулак. І не знаю – що, куди і як. <...> (401); 31/XII [1945]. Переддень Нового року. Самотній і прзбитий. <...> (432); 30/X [1949]. Святкують всі трудящі. Тільки я, мов проклятий всіма, всіма забутий і ненавидимий кимсь, один, здається, у цілому світі сиджу і плачу на самоті <...> (472)*. Ситуація, що має назву «самотність», є однією із найстійкіших, вона пронизує «Щоденник». Ця ситуація представлена в семантичному просторі тексту одиницями, що називають компоненти її денотативної структури: відсутність друзів, відсутність середовища, розрив стосунків, ізоляція; причини самотності (втрата зв'язку з Україною, відсутність однодумців, відсутність єності в сім'ї); наслідки (відсутність підтримки, труднощі, відчуття неповноцінності: *<...> Немає вже мене. Вже я давно похований, забутий (510); 30/X [1949]. 22/I [1949]. Нема в мене дому, і труд мій зневажений вами, немає ціни в суспільстві <...> (467); 15/V [1946]. Я мушу боятися людей, які мене люблять і поважають. Мушу уникати їх. Мушу обходити пса за квартал, не попадатися йому на очі <...> (445); 3/III [1946]. <...> Я бездомний сирота <...> (438); 16/III [1946]. На переможному бенкеті народу мені не знайшлося місця <...> (438)*. У мовленні фіксуються компоненти денотативної ситуації, які в результаті осмислення мовцем синтезуються, отримують інтерпретаційну номінацію – самотність. Під час сприйняття тексту «цей концепт (у випадку відсутності його експліцитного представлення)

складається у свідомості читача з опертям на фіксовані, вербалізовані компоненти ситуації» [8, с. 55]. Таким чином, емоційний світ автора виявляється у фіксації компонентів зовнішньої, денотативно-предметної ситуації або описується за допомогою інтерпретаційних номінацій, що є результатом ментальної рефлексії.

Психологічна потреба звернення до щоденника обумовлена низкою чинників, одним із яких є духовна самотність автора. Самотність – це стан, як правило, властивий людині в моменти душевних хвилювань, роздумів, саморефлексії. Тоді вона залишається наодинці із собою, вступає в діалог, ставить вічні насущні питання, пов'язані з осмисленням свого місця у світі. З погляду мови особливістю щоденникових записів О. Довженка є поєднання монологізму авторської оповіді з внутрішнім діалогом як формою реалізації внутрішнього мовлення: *17/VII [1945]. Чи допоміг мені в творчості хоч один державний чи партійний діяч? Що порадив розумне і змістовне? На що вказав? Чим натхнув? Яку подав ідею? Пораду? Нічим, ніколи, ніяк (380); 7/XI [1956]. <...> Не роби нічого і тим продовжити свої страждання теж нема смислу: що дасть мені життя без роботи? Одні поневіряння. <...> (542)*. Щоденник з його іманентною сповідальністю дає можливість побачити вразливу душу, що прагне знайти споріднену душу. Пишучи щоденник, О. Довженко знаходить таку споріднену душу в самому собі. Від цього проблема самотності не стає менш гострою, утім набуває рис внутрішнього осмислення, що збільшує шанси на її зовнішнє, «суспільне» розв'язання.

Саме самотність нерідко є стимулом для появи спогадів. Спогади є центральною частиною будь-якого щоденника, у тому числі й «Щоденника» О. Довженка. Вони є значущими образами минулого, на основні яких людина намагається осмислити теперішнє і спрогнозувати майбутнє: *4/III [1953]. Пишу, пишу не доситаю ночі. Минуле й сучасне проходить перед очима. <...> Кров, і біль, і сльози, й сміх, і часом глум виринають з безодні спогадів і плінуть в потоці великих подій, як шумовиння у весняній бистрині (503)*. Спогади в О. Довженка, як правило, стають матеріалом, фоном для рефлексії, що їх супроводжує, адже події, переживання, почуття потребують аналізу, погляду на себе з боку, переосмислення.

У щоденникових записах О. Довженка регулярно спостерігаємо ретроспекцію, повернення пам'яттю в минуле, фіксування образних уявлень давніх подій життя, що оформлюється в тексті у вигляді ланцюжка номінацій і робить запис «реферативним»: *14/III [1945]. Сьогодні п'ятнадцяті роковини смерті найбільшого поета нашої доби Володимира Маяковського. <...> Пригадую, напередодні самогубства ми сиділи з ним у садочку дому Герцена обидва у важкому душевному стані, я з приводу звірювань, учинених у відношенню до моєї «Землі», він – знесилений рапівсьсько-спекулянтсько-людожерськими бездарами і пройдами. <...> (372)*. Очевидно, такий вектор роботи свідомості обумовлений віком автора: він з позиції прожитих років дивиться у минуле, пригадує його.

Аналізуючи щоденникові записи О. Довженка, не можна не помітити, що ініціально-тематична репліка часто розвивається в подальшому тексті не в напрямі зовнішньої дійсності (деталізація, опис подробиць події), а переходить у план емоційної рефлексії, звернення до внутрішнього світу: *1/VI [1942]. Поговорив сьогодні з Крижанівським, політав думками понад бідною Україною, і так мені стало сумно, так тужно, що*

й сказати собі не можу. <...> (253); 2/VII [1942]. На фронті. *Може, я той лев, що прийшов умирати у пустелю, може, Дон Кіхот. Мені однаково уже, коли і що і хто про мене скаже. Чи буде жити моє ім'я, творця українського кіно, чи ні. Мені байдуже.* <...> (285).

Думки автора «Щоденника» щодо подій літературного та суспільного життя спрямовані на осмислення подій, явищ, фактів шляхом міркування про них, наприклад: 24/XI [1956]. *Причини сірості, безкрилості, нудної буденності нашого мистецтва полягають головним чином у тому, що автори творів стоять холодні і байдужі в одній площині з фактами, з предметами своїх творів. Високе «умственне плоскогорье», висота і ясність точки зору художника-митця і глибина його світогляду під впливом тридцятилітньої ентропії поступилися своїм місцем діляцтву, байдужості і спекуляції на реалізмі плазунів безідейних і дрібних. Немає ні любові, ні пристрасті немає* (542). Як бачимо, прагматичні форми і способи вираження оцінки органічно вплітаються в тканину щоденника, виражаючи індивідуальну манеру, світобачення, внутрішній світ, адже «суб'єктивний характер щоденникового дискурсу зумовлений фіксацією його автором власного бачення реально-го світу, його ставленням до нього, емпатією, емоціями, переконаваннями» [9, с. 6].

Висновки. Стилістична організація епістолярію ґрунтується на польовому принципі, де є «ядро» у вигляді розмовної складової та «периферія» – дискурсивно похідні стилістичні елементи. Кожен, хто веде щоденник, реалізує абстракцію «жанр» через свій стиль, виникає поняття індивідуально-авторського стилю, специфіки реалізації авторських цілей, характерних рис авторського мовлення. Усе в щоденнику конкретного автора індивідуально, все – «образ автора» (саме він «тримає» текст). Прагматичний потенціал щоденникового запису становлять його обсяг, відбір змісту, авторський спосіб організації текстового простору, послідовності викладення вражень; він обумовлює функціонально-смысловий тип мікротексту (розповідь, опис, міркування) або його фрагментів, а в цілому – індивідуально-авторський стиль і мовні особливості записів.

Дослідження щоденникового дискурсу О. Довженка – це перспективний напрям дослідження в межах різних наук, а саме концептуальної жанрології, інтерпретаційної лінгвістики, лінгвістичної персонології.

Література:

1. Курьянович А.В. «Фигура умолчания» в системе функциональной стилистики: к вопросу определения стилистического статуса эпистолярия. *Вестник Томского государственного педагогического университета*. 2010. Вып. 6 (96). С. 84–88.
2. Українська мова : енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні, Ін-т укр. мови; редкол.: В.М. Русанівський та ін. Київ, 2000. 752 с.
3. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилістика української мови : підручник / за ред. Л.І. Мацько. Київ, 2003. 462 с.
4. Курьянович А.В. Эпистолярная картина мира: к вопросу определения понятия. *Вестник Томского государственного педагогического университета*. 2014. Вып. 2 (143). С. 16–20.

5. Хараман Н.О. Мовний образ автора у «Щоденнику» О. Довженка : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2015. 21 с.
6. Егоров О.Г. Русский литературный дневник XIX века. История и теория жанра. Москва, 2011. 177 с.
7. Кубайдулова А.Ю. Стилевая многослойность дневника К.И. Чуковского. *Вестник Самарского университета. История, педагогика, филология*. 2016. С. 147–151. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/stilevaya-mnogosloynost-dnevnik-a-k-i-chukovskogo>.
8. Вознесенская И.М. Речевое поведение автора дневникового текста: жанрообразующие и индивидуальные черты. *Коммуникативные исследования*. 2017. № 2 (12). С. 49–60.
9. Дейна Л.В. Суб'єктивна та об'єктивна оцінка в українському щоденниковому дискурсі : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Полтава, 2016. 229 с.

Джерело ілюстративного матеріалу:

10. Довженко О.П. Зачарована Десна. Україна в огні. Щоденник (1941–1956). Київ, 1995. С. 173–549.

Kholiyavko I. Style syncretism of the literary diary (based on Dovzhenko's "Diary")

Summary. The article deals with the issues of the style of literary diaries. The subject of the analysis is O. Dovzhenko's "Diary" with the stylistic multilayer peculiar to him. The stylistic nature of the epistolary discourse is analyzed and it is proved that the diary as an autocommunicative genre is not marked by a clear style orientation. With support for the work of linguists in the Diary, O. Dovzhenko highlighted the informative-narrative (to keep information about the events of the day), analytic (characteristic for philosophical type minds) styles, as well as aesthetically loaded word (when records are acquired in a certain context of aesthetic expression) and mixed forms (records that do not have stylistic unity).

The impressionistic and essayist styles of diary records by O. Dovzhenko are also considered. In addition, in the diaries of O. Dovzhenko, retrospection, a return to memory in the past has been traced, which appears in the text mainly in the form of a chain of nominations, and makes the recording "abstract" in style.

It was found out that due to the development in the epistolary text of style syncretism (a combination of several stylistic principles) there is an expansion of its pragmatic, functional properties, semantic field. The analysis of the text of the Diary in the pragmatic aspect, that is from the standpoint of the installation of diary activity, made it possible to conclude that the factual (description of external events) and introspective (focus on internal experiences) components in the diaries of O. Dovzhenko are presented unevenly. The introspective orientation of the records prevails, indicating that the author chooses the priority direction of the diary. On the basis of the analyzed material it was stated: everyone who keeps a diary, implements abstraction «genre» through its style, there is a concept of individual-author's style, the specifics of the implementation of author's goals, features of the author's speech.

Key words: functional style, epistolary, genre of a diary, style of a diary record, individual-authorial style.